

Αρχή και τέλος ή Τέλος κι' αρχή

Νάμαστε και πάλι μπροστά στο αιώνιο δίδυμο "του τέλους και της αρχής" όπως μιας χρονιάς που φεύγει κι' αυτής που έρχεται, στον αέναο χρόνο, όπως αυτός καθέκαστα τεκμηριώνεται, και που σημειακά υλοποιεί, στο σημείο αλλαγής, την έννοια του ζεύγους, ως έννοιας πρωταρχικής, όπως ακριβώς ο Πλάτων στον Φαίδωνα με μία μόνο λέξη κι' έννοια το τέλειο ζεύγος, "εξ εναντίων τα εναντία", διατυπώνει, που αναμφίβολα επιβάλλεται ως αναγκαία και ικανή συνθήκη στην γένεση του ανθρώπινου λογισμού.

Όμως το ζεύγος εννοιών αληθινά εξασφαλίζει την πρώτη εκείνη κορυφή του γνωστικού τριγώνου, ήτοι την "ποιικιλία", απαραίτητο στήριγμα της "σύγκρισης", κι' αυτή με την σειρά της, το εκ των ούκ άνευ στήριγμα της "μέτρησης", ως αναγκαίας και ικανής συνθήκης κάθε γνώσης θετικής, σαν αποτέλεσμα της "ζυγοστάθμισης και αριθμού" (*Exponendo et numero veritas*), στην αναζήτηση της αλήθειας. Και, που όμοια, με τόλμη περισσή ο απλός Έλληνας τραγουδιστής, εκεί γύρω στα 1950, στο μέγιστο ερώτημα του Κόσμου, "τ' είν' αυτό που το λένε αγάπη" με τρία ζεύγη εννοιών,

- γέλιο - δάκρυ
- λιακάδα - βροχή

την τέλεια απάντηση μας δίνει, γνωρίζοντας καλά πως κάθε "αρχή" μονάχα αν ένα "τέλος" προηγείται έχει ελπίδα να φανεί...

Και τώρα πάλι μπροστά στο άλλο δίδυμο το ζωντανό, αυτό μιας Πρωτανείας που απέρχεται κι' αυτής που αμέσως έρχεται και με σημείο αλλαγής τον ίδιο Πρύτανη, τον κ. Ν. Μαρκάτο, να έχει θεωρό, ώστε σαφώς το αίτημα του

Η ορχήστρα του ΕΜΠ με τον διευθυντή της κ. Β. Μακρίδη

ιδανικού στην διαδικασία κριτικής προκύπτει, μια κι' ο συνδυασμός, παρελθόν - παρόν - και μέλλον στο ίδιο πρόσωπο σηματοδοτικά συμπίπτει.

Βιώσαμε πράγματι πολλά σ' αυτήν την πρώτη Πρωτανεία, όπως τα πολιτιστικά στοιχεία, στα πιο υψηλά επίπεδα δοσμένα. Με πρώτιστο το θέατρο, και όχι μόνο, όπου ο άνθρωπος βλέπει τον άνθρωπο δίχως παραπέτασμα, ύψιστο πράγματι ιδανικό, στα δρώμενα μετέχοντας, κι' ας είν' ο τελευταίος θεατής, μια κι' απ' αυτόν τον ένα κρίνεται ή εξαρτάται κάθε μια παράσταση.

Κι' εκρίθη πράγματι η σκηνή εκεί μεσ' το ημίφως στον "χορό των

κεριών" των ανυπόδητων εκείνων σπουδαστών, - βαθειά μυσταγωγία, με μια κραυγή του θεατή όπου τ' αρχαίο ολυμπιακό ρητό, του κάτθανε Διαγόρα..., ξανά φωνάζει στον οίστρο μέσα του ενθουσιασμού με λόγια θαυμασμού στο δίδυμο της τέχνης, σκηνοθεσίας και μουσικής, ασυναγώνιστα στηρίγματα του έργου.

Και ακολούθησε η παράσταση "θανάτου και ανάστασης" του Διονύσου, μεγάλο τούτο ζεύγος, στις Βάκχες του Ευριπίδη, όπου απ' τα χέρια της Σεμέλης, μάνας θρηνοῦδου, σαν πέφτει το θεϊκό κεφάλι, τους θεατές ορθούς απ' τα καθίσματα σηκώνει μια και βιώνουν την σκηνή κι' όχι απλώς θεώνται.

Έτσι έδωσε το ζεύγος του χορού και δράματος στην πιο υψηλή του έκφραση δοσμένο.

Όμως και τ' άλλο ισάξιμο σκέλος, εκείνο της "βανούσου τέχνης", εδώ στο Ε.Μ.Π., αυτής της πρώτης Πρωτανείας, είχαμε την ευκαιρία να βιώσουμε την "πρώτη ανάσταση" της προχριστιανικής τεχνολογίας των Ελλήνων, βλέποντας να κινείται εκεί

μπροστά μας, δίχως οδηγό ή τηλεχειρισμό, κι' αντί για καύσιμο υλικό την άμμο μιας κλεψύδρας, το θαυμαστό του Ήρωνος αυτοκίνητο τ' αυθεντικό!!

Έτσι ετελείωσε κι' ετελειώθη η πρώτη εκείνη Πρωτανεία, ενώ η δεύτερη που ακολούθησε, στα χέρια του ίδιου Πρύτανη δοσμένη, έχει μια τύχη περισσή αφού το δίδυμο της αλλαγής σημείο, πολυσημείο τώρα στέκει, όπως αυτό το κορυφαίο μιας γωνίας, όπου άπειρο πλήθος παραμέτρων, ως τόπων γεωμετρικών, συντρέχει.

Ιωάννης Κοντογιαννάκος
Καθηγητής Ε.Μ.Π.